

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

29 ביולי 2009

449

ח' באב התשס"ט

עמוד

הצעת חוק שיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשס"ט-2009 774

הצעת חוק שיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשס"ט-2009

1. תיקון סעיף 3
- בחוק שיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשכ"ט-1969, בסעיף 3 –
- (1) בסעיף קטן (א)(1), במקום "יפנה סגן נשיא בית המשפט בכתב, יבוא יפנה בכתב סגן נשיא בית המשפט, ובהעדרו – שופט של בית המשפט שנשיא בית משפט השלום של אותו אזור שיפוט הסמיכו לעניין סעיף קטן זה למשך תקופת ההיעדרות כאמור";
- (2) בסעיף קטן (ב) –
- (א) בפסקה (1), במקום "סגן נשיא בית המשפט" יבוא "סגן נשיא בית המשפט, ובהעדרו – שופט של בית המשפט שנשיא בית משפט השלום של אותו אזור שיפוט הסמיכו לעניין סעיף קטן זה למשך תקופת ההיעדרות כאמור";
- (ב) בפסקה (2), במקום "דיין אחד נוסף לשם ביצוע סמכויותיו" יבוא "שלושה דיינים נוספים, שכל אחד מהם יהיה מוסמך לבצע את סמכויותיו של ראש בית הדין" ובמקום "(בסעיף זה – הדיין המוסמך)" יבוא "(בסעיף זה – דיין מוסמך)";
- (3) בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), במקום "הדיין המוסמך" יבוא "דיין מוסמך".

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי סעיף 3(ב) לחוק, קביעתו של ראש בית הדין הדתי תימסר בתוך שלושה חודשים מיום הפנייה, וסגן נשיא בית המשפט לענייני משפחה רשאי להאריך את המועד לתקופה נוספת, אם הדבר נדרש.

לעתים נעדר סגן הנשיא מבית המשפט מסיבות שונות (מחלה, חופשה וכיו"ב). התוצאה היא שבהעדרו, אין בבית המשפט גורם שיפוטי המוסמך לפנות לראש בית דין דתי הנוגע בדבר, כאשר מתעורר הצורך בכך. כדי להתגבר על הקשיים המערכתיים הנגרמים כאשר סגן הנשיא של בית המשפט לענייני משפחה נעדר מתפקידו, מוצע לקבוע כי בהעדרו, נשיא בית משפט השלום של אותו אזור שיפוט יסמך שופט אחר של בית המשפט לענייני משפחה, למלא את תפקידו של סגן הנשיא, כאמור לעיל, וזאת למשך תקופת העדרו של סגן הנשיא. הרחבה זו של הגדרת בעלי הסמכות תקל על עבודת בית משפט לענייני משפחה ותייעל את ההליך לטובת ציבור המתדיינים.

לפסקה (2)(ב)

סעיף 3 לחוק קובע בסעיף קטן (ב)(2), כי ראש בית דין בהגדרתו בסעיף קטן (1) רשאי להסמך דיין אחד נוסף לשם ביצוע סמכויותיו לפי סעיף קטן (ב). דהיינו – מסירת קביעתו המנומקת לבית המשפט, לעניין הצורך בגירושין על פי הדין הדתי, או לחלופין, מתן הודעה בדבר הצורך בהארכת המועד למסירת קביעתו כאמור. מוצע, לשם הגמישות הניהולית וכדי להפחית מן העומס המוטל על כתפיו של ראש בית הדין, לאפשר לו להסמך לצורך הפעלת הסמכויות האמורות שלושה דיינים, ולא אחד בלבד.

1 סעיף 1 מטרת החוק המוצע היא להקל על ההתנהלות כללי השוטפת בערכאות השיפוט. זאת, על ידי הסדרת הגורם המוסמך לפעול על פי סעיף 3 לחוק שיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), התשכ"ט-1969 (להלן – החוק), בהעדרו של סגן נשיא בית המשפט לענייני משפחה שהוא כיום הגורם הבלעדי המוסמך, וכן על ידי הסמכת דיינים נוספים לבצע תפקידים של ראש בית דין.

לפסקאות (1) ו-(2)(א)

סעיף 3(א) לחוק קובע שלושה מקרים שבהם, בעקבות בקשה להתרת נישואין, סגן נשיא בית המשפט לענייני משפחה נדרש להפעיל את סמכותו:

- (1) כאשר אחד מבני הזוג הוא יהודי, מוסלמי, דרווי או בן אחת העדות הנוצריות המקיימות בישראל בית דין דתי;
- (2) כאשר התעורר ספק באשר להשתייכותו של אחד מבני הזוג לעדה דתית מוכרת;
- (3) כאשר שני בני הזוג הם בני דתות מוכרות שונות.

במקרים כאמור, נדרש סגן נשיא בית המשפט לענייני משפחה לפנות, בכתב, לראש בית הדין הדתי הנוגע בדבר, כדי שזה יקבע אם יש צורך בגירושין על פי הדין הדתי שלפיו הוא דן, ולו מספק, והכל כדי שכן הזוג שעליו חל אותו דין דתי יוכל להינשא בשנית בלא התנגדויות או עיכובים מצד הדין הדתי של העדה שאליה הוא משתייך.

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 248; התשס"ה, עמ' 942.